

Juni 2010 – Blad 932

Rejseholdet kom hjem

Den 4. juni fremlagde regeringens rejsehold resultatet af dets 360 graders eftersyn af folkeskolen. Det skete i form af ti anbefalinger:

1. **Styrk lærernes kompetencer:** Inden for 10 år skal der etableres en forskningsbaseret læreruddannelse. Her og nu skal adgangskravene til uddannelsen hæves, og de studerende skal undervises mere i pædagogik og didaktik.
2. **Styrke skolelederens og skolechefens kompetencer:** Ledere og chefer skal have en efteruddannelse i at analysere udviklingen af skoler og læringsmiljøer.
3. **Styrk forskningen:** Der skal dannes en ny sektorforskningsinstitution (med 200 Ph.d-forløb over 10 år), som skal forske i, hvad der virker i klasseværelserne.
4. **Tydelige mål for, hvad elevernes skal lære:** Trinmål skal prioriteres og moderniseres. Der skal sættes trinmål for elevernes alsidige udvikling.
5. **Stærkere fokus på skolens resultater:** Hver skole skal årligt aflægge en resultatrapport, som erstatter den nuværende kvalitetsrapport. Resultatrapporten følger op på uddannelsesgennemførelse, afgangsprøver, nationale test, alsidig udvikling og trivsel.
6. **Færre elever i specialundervisning:** Lovgivningen skal ændres, så kun relativt få elever udskilles til specialklasser og specialskoler. Til gengæld skal skolerne have tilført de specialpædagogiske kompetencer, der i dag f.eks. findes i PPR.
7. **Effektiv støtte til elever i vanskeligheder:** Socialt udsatte børn skal have nem adgang til hjælp gennem en større integration af skole og fritid og et opprioriteret samarbejde mellem skole og hjem.
8. **Større lokal frihed:** De detaljerede krav til timetal opgives, og begrænsningerne for holddeling fjernes.
9. **Flere valgmuligheder og bedre IT:** Der skal skabes en ny overbygning med mulighed for at vælge mellem flere tematiserede linjer. Afgangsprøven moderniseres, så den bliver en fremadrettet evaluering af elevens uddannelsesparathed og får betydning for overgangen til ungdomsuddannelsen. IT bruges konsekvent gennem hele skoleforløbet.
10. **Større skoler:** Regeringen skal forpligte kommunerne på at skabe en mere bæredygtig skolestruktur (tre-sporede skoler).

Det videre forløb

Efter at anbefalingerne er præsenteret for Vækstforum bliver forløbet sandsynligvis således:

Juni 2010 – Blad 933

Regeringen tænker sig om over sommeren og kommer med et skolepolitisk udspil til august.

I starten af september indbyder statsministeren skolens interessenter til et tredje Marienborg-møde.

Der vil blive gennemført drøftelser med Folketingets partier.

Til efteråret vil der blive etableret et nationalt partnerskab om folkeskolen. Partnerskabets kerne bliver Undervisningsministeriet, KL, Danmarks Lærerforening og Skolelederne.

BKF: Ja til partnerskab!

BKF har fra starten fremlagt forslag om et nationalt partnerskab om folkeskolen, som skal sætte langsigtede pejlemærker for skolens udvikling og løfte kvaliteten gennem fælles udvikling (se oplægget *Fremtidens skole*, januar 2010). Det var derfor en stor glæde, da statsministeren kort efter inviterede til netop et sådant partnerskab.

BKF: Udvikling gennem stringente forsøg

Vejen videre frem bliver at iværksætte større forsøg, der konkretiserer og modner flere af rejseholdets pointer. Sådanne forsøg kunne gennemføres under fire overskrifter:

- Udviklingen af en ny overbygningsskole - med linjer, en ny afgangsprøve og integration til ungdomsuddannelserne
- Modsvarende udvikling af en ny børneskole - indskoling, mellemtrin og gerne integration til dagtilbud
- Udvikling af inkluderende læringsmiljøer - med målet om at reducere udskillelsen af elever fra 5-6% til 2-3%
- Styring præget af frihed med feedback og ansvar for resultater

BKF: Frihed med feedback

Den røde tråd i Rejseholdets anbefalinger er: Frihed med feedback. På den ene side tilbydes skolerne større frihed – gennem sanering af trinmål, fri holddeling og færre krav til timetal. På den anden side skal skolerne stå til ansvar for deres resultater.

Men netop derfor er det vigtigt, at resultatmålene bliver komplette og balancerede. Rejseholdets oplæg til resultatrapport sætter et godt fokus på elevernes uddannelsesparathed og gennemførelse (i tråd med BKF's anbefalinger). I den forbindelse er det også positivt, at afgangsprøven skal omdannes til en evaluering af uddannelsesparathed (også i tråd med BKF's synspunkter). Derimod er BKF skeptisk over for at lade resultaterne af de nationale test indgå i en rapportering på skoleniveau. Testene er et redskab for lærerne. De måler et hjørne af elevernes faglighed og kan være

Juni 2010 – Blad 934

nyttige for en fagperson. Men som udtryk for det faglige niveau som sådan er de misvisende.

Rejseholdets forslag til resultatrapport indebærer temmelig mange målinger. BKF foreslår, at målearbejdet lettes ved enten, at rapporten kun aflægges hvert andet år, eller at ikke alle målinger indgår hvert år.

BKF: Skolestruktur – en nødvendig debat

BKF bakker op om, at der sættes fokus på nødvendigheden af en bæredygtig skolestruktur. Både kvalitet og økonomi kan forbedres gennem en sådan struktur. De lokale debatter om struktur er imidlertid meget vanskelige og følelsesladede. Ofte må de faglige hensyn vige pladsen for allehånde forestillinger om skolen som redningsplanke for lokalsamfund. Derfor vil en national alliance om skolestruktur kunne yde en værdifuld støtte.

Så er der fundet fælles fodslaw i dialogforum

Der er nu holdt første møde i dialogforum - et forum, som sætter fokus på kvalitet og retssikkerhed, med deltagelse af en bred kreds af aktører på det sårbare børneområde.

Kvalitetsmodel

Parterne var enige om, at udgangspunktet for at sætte mål for effekt og kvalitet er at danne en vision for det gode liv for udsatte børn og unge. Hvad er vores ambitioner på børnenes vegne? Hvilken forskel vil vi gøre?

Under vision vil vi drøfte mål for kvalitet i fire perspektiver:

- Myndigheds- og forvaltningsdelen (herunder retssikkerhed)
- Udførerkvaliteten (faglig kvalitet i foranstaltninger)
- Børneoplevet kvalitet (den børne-oplevede kvalitet og effekter)
- Forældrekompetencen (bidraget til at opbygge forældrekompetence)

Medlemmerne af forum vil komme med indlæg om kvalitetsdrøftelsen set i forskellige perspektiver i forhold til både input-, proces- og output- delen.

Overlæggeren til hele diskussionen bliver som nævnt ønsket om en vision for barnets perspektiv, som næste møde tager fat på med børneorganisationerne som vært.

Deltagere

Der var inviterede deltagere fra Børns Vilkår, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Socialministeriet, Ankestyrelsen, Servicestyrelsen, Kommunernes Landsforening, Socialchefforeningen, HK/kommunal, Socialrådgiverforeningen, Socialpædagogisk Landsforbund samt Børne- og Kulturchefforeningen. Kredsen åbnes for brugerorganisationer.

Juni 2010 – Blad 935

**Timetallet i faget
historie**

I efteråret 2007 udsendte Undervisningsministeriet en vejledning om undervisningstimetal i historie, hvoraf det fremgik, at historie iflg. bekendtgørelse nr. 1131 af 15. november 2006 skal have et **minimumstimetal** i 4., 5. og 6. klasse fra skoleåret 2010/11. Indfasningen er foregået på denne måde:

Indfasning

Skoleåret 2008/09

Styrkelsen af historie påbegyndtes ved, at der tilføres fagets vejledende timetal på 4. klassetrin yderligere 30 undervisningstimer.

Skoleåret 2009/10

I skoleåret 2009/10 fortsættes styrkelsen af historie ved, at der tilføres fagets vejledende timetal på 5. klassetrin yderligere 30 undervisningstimer.

Skoleåret 2010/11 og senere

I skoleåret 2010/11 afrundes styrkelsen af historie ved, at der fastsættes et minimumstimetal for 4.-6. klassetrin på 180 timer. Dette gælder også den generation af elever, der påbegyndte 4. klasse i skoleåret 2008/09, og som nu går i 6. klasse.

Med andre ord skal skolerne have tilbudt de elever, der påbegyndte 4. klasse i 2008/09, mindst 180 timer i historie med udgangen af 6. klasse i skoleåret 2010/11.

Eftersom indfasningen udelukkende er sket gennem ændring i det vejledende timetal, har alle desværre ikke været opmærksom på, at der i 2011 var fastsat et minimumstimetal, som gjaldt for de elever, der påbegyndte 4. klasse i 2008/09 og som nu går i 6. klasse.

Metoden fremgik af vejledningen udsendt i 2007 og desuden af www.emu.dk

Rapport om specialundervisning i folkeskolen

Regeringen og KL aftalte allerede i forbindelse med økonomiaftalerne i 2009, at der skulle gennemføres en analyse af specialundervisningen i folkeskolen, og at analysens resultater skal indgå i kommuneaftalen for 2011.

Analysens formål er en kortlægning med henblik på at kunne fremkomme med en række forslag til en mere effektiv ressourceudnyttelse på området fremover.

Juni 2010 – Blad 936

Analysens indhold

Analysen omfatter

1. en effektundersøgelse
2. afdækning af henvisningsmønstre, omkostninger og ressourcemodeller, herunder en analyse af spredningen i skolernes og kommunernes henvisningsmønstre og
3. forslag til en mere effektiv ressourceudnyttelse

Rapporten foreligger, og uagtet at man i forbindelse med analysen er løbet ind i mange problemer i forhold til at afdække specialundervisningen på de enkelte skoler, har analysen skabt grundlag for en række konklusioner og anbefalinger.

I rapporten peges der på, at den støtte, der ydes til elever med særlige behov, enten er lav (støtte på skolen) eller meget omfattende (specialklasser eller specialskoler), hvilket man vurderer, er uhensigtsmæssigt for de mange elever, der med fordel kunne integreres med lidt mere støtte og at det er med til at lægge et unødvendigt pres på kommunens økonomi.

Rapporten opstiller et katalog af konkrete forslag, som bygger dels på den afdækning analysen har foretaget dels på overvejelser på baggrund af analyserne:

Hovedpunkter

Udgangspunktet om inklusion skal understreges i folkeskoleloven

1. Tydeliggøre folkeskolens målsætning om inklusion
 - a. afgrænsning af specialundervisningsbegrebet til at omfatte
 - i. støtte i mindst 7 timer ugentligt
 - ii. støtte i mindst 12 ugentlige timer samt specialklasser og specialskoler
 - iii. specialundervisning i segregerede tilbud målrettes specielle grupper
2. Øget fokus på fagligheden i specialundervisning
3. Inklusionsfremmende styringsmodeller
 - a. Gøre op med modellen, hvor det er omkostningstungt at inkludere og omkostningsfrit at ekskludere
4. Afgrænsning af specialundervisning som særligt bevillingsområde
 - a. Afgrænsning af udgifter til den omfattende specialundervisning (specialklasser, specialskoler, behandlingshjem og enkeltintegration)
 - b. Styres af kommunen som et samlet bevillingsområde for alle skoler
5. Ændring i den autoriserede kommunale kontoplan

Juni 2010 – Blad 937

- a. Den konkrete ændring afhænger af valget i forbindelse med forslag 1
- b. Formålet er at få en mere specifik viden om resourceforbruget
6. Efterspørgselsstyret PPR-model – forbedring af styring og ressourceanvendelse
 - a. Evt. som indtægtsdækket virksomhed (kommunal eller privat)
7. Reduceret anvendelse af interne skoler
8. Samling af visitationskompetence og finansieringsansvar
 - a. At den anbringende kommune skal medvirke ved udarbejdelsen og godkende endeligt undervisnings-tilbud i beliggenhedskommunen
9. Indskærpelse af at diagnoser ikke giver ret til specialundervisning
10. Ændrede finansierings- og betalingsregler i forbindelse med frit valg
 - a. Takster med udgangspunkt i de gennemsnitlige udgifter på landsplan eller
 - b. Faktisk udgift, dog højst den udgift, som svarer til det tilbud, bopælskommunen visiterer til
11. Skolestrukturen skal understøtte inklusion (små skoler segregere tilsyneladende flere elever end store)
12. Kategorisering af målgrupper og tilbudstyper
 - a. fælles begreber for målgrupper, ydelser og tilbudstyper på specialundervisningsområdet
13. Støre fokus på kompetence og kompetenceudviklingsstrategier
14. Analysen følges op af en "inklusionsværktøjskasse" til kommunerne

I forbindelse med offentliggørelse af rapporten udtaler Undervisningsminister Tina Nedergaard:

"At så mange børn udskilles til specialklasser og specialskoler strider både mod regeringens og kommunernes politiske målsætning om, at den almindelige folkeskole skal være inkluderende. Selv om kommunerne inden for de lovgivningsmæssige rammer har gode muligheder for både at styre og prioritere området efter denne målsætning, vurderer regeringen og KL, at der er behov for initiativer, der kan bremse udgiftsvæksten og frigøre ressourcer, der blandt andet kan være med til at styrke den almindelige undervisning i folkeskolen."

og KL's formand Jan Trøjborg udtaler:

"Det er godt, at rapporten slår fast, at en afgrænsning af special-

Juni 2010 – Blad 938

undervisningen vil kunne frigøre ressourcer til almenundervisningen. Det kræver enighed at tydeliggøre folkeskoleloven, så specialundervisning for eksempel afgrænses til specialklasser og specialskoler. Det er også godt, at der nu findes løsninger på de styringsudfordringer, kommunerne for eksempel har i forhold til betaling af frit valg af specialtilbud. Kommunerne vil nu styrke de styringsmetoder, der motiverer skolerne til at arbejde målrettet med inklusion.”

Anbefalingerne i rapporten harmonere med det fokus området også har fået i rejseholdes anbefalinger,

For øjeblikket er Undervisningsministeriet i gang med at planlægge en konference om specialundervisningsområdet til efteråret med chefer og direktører på undervisningsområdet som målgruppe.

Lovændring på folkeskoleområdet

Præcisering af ansvarsforholdene i folkeskolen med videre

Loven vedrørende præciseringer og tydeliggøre ansvars- og kompetencefordelingen mellem de forskellige aktører i folkeskolen - kommunalbestyrelsen, skolebestyrelsen, skolelederen og lærerne er nu vedtaget.

Skolelederens ledelsesrum udvides, idet det nu fremgår af loven, at lederens konkrete beslutninger vedrørende skolens elever ikke kan behandles af kommunalbestyrelsen. Skolelederen vil eksempelvis fremover kunne beslutte, at en elev springer et klassetrin over eller undervises på samme klassetrin i to år, hvis det er til elevens bedste. Forældre og elev skal fortsat inddrages i beslutningen, men der er ikke længere krav om samtykke.

I kølvandet på nogle af ændringerne på dette område og i bekendtgørelsen om fremme af god orden, har forvaltningen en opgave i forhold til opfølgning og orientering af kommunalbestyrelsen, og desuden kan der være behov for at indskærpe vigtigheden af, at man på de enkelte skoler følger de almindelige forvaltningsregler med begrundet afgørelse og mulighed for indsigelse forud for endelig afgørelse.

Loven indebærer desuden, at en del af kommunalbestyrelsens beføjelser er ændret således, at en række væsentlige beslutninger om det kommunale skolevæsen fremover skal træffes på et møde i kommunalbestyrelsen, dvs. bliver omfattet af delegationsforbud. Målet er, at folkeskolen i højere grad kan blive et tema i den lokale, offentlige kommunalpolitiske debat og ved valg til kommunalbestyrelsen.

Alle skolebestyrelser skal fremover udarbejde et værdiregelsæt for skolen. Det skal indeholde retningslinjer for god adfærd på

Juni 2010 – Blad 939

skolen samt pejlemærker for, hvordan man sikrer god trivsel og et godt undervisningsmiljø både psykisk og fysisk, herunder en overordnet antimobbestrategi.

BKF's sekretariat:
Børn- og Ungeforvaltningen
Ørbækvej 100 – blok 1
5220 Odense SØ
Tlf. 6551 5005
E-mail. bkf@bkchefer.dk www.bkchefer.dk